УДК 656.07

АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ РОЗРОБОК ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ДОСТАВКИ М'ЯСНОЇ ПРОДУКЦІЇ В МІСТАХ

Студ. Буравель (Архипова) Н.О.
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
ttpov@ukr.net

У сучасних умовах, що склалися в Україні та світі, забезпечення стабільності системи продовольчої безпеки потребує досягнення збалансованості між економічним розвитком, раціональним використанням природних ресурсів та ефективним виробництвом сільськогосподарської продукції. Важливим результатом такого підходу є належне забезпечення населення продовольчими товарами. Особливе значення у підтриманні глобальної продовольчої безпеки має галузь тваринництва, яка забезпечує суспільство необхідною продукцією харчування [1].

М’ясо та м’ясні напівфабрикати належать до основних продуктів харчування людини. Рівень їх споживання населенням у світі та в Україні формується під впливом комплексу культурних, соціальних і економічних чинників [2]. До основних із них можна віднести обсяги виробництва продукції, наявність її дефіциту або надлишку на ринку, рівень кінцевих цін, доходи населення, особливості культури споживання та інші фактори.

Перевезення м’яса та м’ясних напівфабрикатів потребує суворого дотримання встановлених вимог, оскільки від правильності організації транспортування залежить не лише збереження продукції, а й безпека здоров’я споживачів. Для кожного виду продукції необхідно забезпечувати відповідні умови зберігання та підтримання визначених температурних режимів. Особливо важливим є дотримання температурних умов під час доставки м’яса та м’ясних напівфабрикатів у будь-який період року. Через швидку псуваність такої продукції існує ризик втрати її якості у разі порушення умов транспортування або перевищення допустимих строків доставки.

За умови дотримання правил перевезення та врахування вимог замовників забезпечується належна якість продукції та своєчасне постачання споживачам. У зв’язку з цим особливого значення набуває побудова раціональних маршрутів перевезення та ефективна координація роботи всіх учасників транспортного процесу.

Процес доставки м’ясної продукції в містах України є важливою складовою забезпечення населення якісними та безпечними харчовими товарами. Зростання попиту на свіжу м’ясну продукцію, розвиток торговельних мереж та сервісів доставки потребують удосконалення транспортно-логістичних процесів підприємств, що працюють у даній сфері. Особливого значення набуває дотримання температурного режиму, своєчасність перевезень та мінімізація транспортних витрат.

Дослідження процесу доставки м’ясної продукції дозволяє визначити основні фактори, що впливають на ефективність роботи компанії, виявити проблемні аспекти логістичної системи та сформувати напрями її удосконалення з метою підвищення якості обслуговування споживачів і конкурентоспроможності підприємства [3].

За даними Державної служби статистики України та галузевих аналітичних джерел, упродовж останніх трьох років в Україні спостерігалися коливання обсягів виробництва м’яса та м’ясної продукції, що були пов’язані з воєнними умовами, змінами логістичних ланцюгів постачання та економічною ситуацією [4]. У 2024 році м’ясопереробні підприємства України збільшили закупівлю сільськогосподарських тварин на 11,5 % порівняно з 2023 роком. Загальний обсяг закупівель склав близько 2,107 млн тонн, а обсяг переробки власного виробництва зріс на 5,4 % – до 1,654 млн тонн. Обсяг виробництва м’яса в 2024 році збільшився на 4,9 % у порівнянні з 2023 роком. З 2022 по 2024 роки спостерігаються п’яти відсоткові коливання в зміні обсягів виробництва м’яса в Україні. Ці статистичні дані свідчать про поступове відновлення м’ясної галузі України. Ринок м'яса та м'ясопродуктів в Україні зараз перебуває у фазі відносної рівноваги. Левову частку (близько 80 %) становить курятина, близько 17 % – свинина, а частка яловичини ледь сягає 2 %.

Вироби з натурального або рубаного м'яса, що не пройшли термообробку – це напівфабрикати з м'яса. Класифікують м'ясну продукцію в залежності від способу обробки м'яса і кулінарного призначення готового продукту [5]. Основні види продуктів: напівфабрикати з натурального попередньо охолодженого різних сортів м'яса; дрібношматковані, виготовлені з різних частин туші; крупношматковані (цільні шматки м'яса, відокремлені від кістки, відчищені від грубих плівок і сухожиль); панірувальні напівфабрикати; січені напівфабрикати; заморожені напівфабрикати. Всі ці види потребують спеціальним умов зберігання та перевезення.

Проаналізувавши існуючі розробки вчених, вони визначили зміст досліджуваних проблем для вдосконалення технології доставки м'ясної продукції, які відносяться до товарів народного споживання. Це дозволило нам визначити основні результати та напрямок дослідження: формування надійних технологій поставок продукції на макрорівні з урахуванням раціонального використання складських і транспортних ресурсів [6-8]; визначення розумних технологій доставки різних видів вантажів з урахуванням стохастичних змін попиту на транспортні послуги [9-11]; впровадження сучасних технологій замовлення послуг в логістичних центрах при організації транспортних процесів [12-15]; розробка ефективного логістичного ланцюга поставок супутніх товарів з урахуванням ризиків при проведенні певних технічних операцій, відповідних втрат різного рівня [16-18].

Література

1. Assessing and Selecting Sustainable Refrigerated Road Vehicles in Food Logistics using a Novel Multi-Criteria Group Decision-Making Model / Ö. Faruk Görçün et al. *Information Sciences*. 2024. P. 120161.
2. Родіна О. Аналіз ринку м’яса птиці в Україні: сучасний вектор у контексті продовольчої безпеки. *Підприємництво та інновації*. 2022. № 23. С. 91–96.
3. Seheda S. A. Statistical analysis of meat consumption and meat products in Ukraine. *Ekonomika APK*. 2020. № 3. P. 36.
4. Переробка м'яса в Україні зросла: як змінились обсяги та ціни : веб-сайт. URL: https://agroportal.ua/news/zhivotnovodstvo/pererobka-m-yasa-v-ukrajini-zrosla-yak-zminilis-obsyagi-i-cini?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 15.04.2026).
5. Аналіз ринку м'яса в Україні. 2025 рік : веб-сайт. URL: https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-myasa-v-ukraine-2025-god: (дата звернення: 15.04.2026).
6. Нефьодов В.М. Павленко О.В. Побудова моделі системи автомобільних перевезень партіонних вантажів в містах. *Комунальне господарство міст*. 2021. 161. С. 187-190
7. Waqas M., Honggang X., Khan S.A.R., Ahmad N., Ullah Z., Iqbal M., Impact of reverse logistics barriers on sustainable firm performance via reverse logistics practices, LogForum, 2020, № 17(2), 213–230
8. Павленко О.В., Шрамепко Н.Ю., Северін О.О., Горбачов П.Ф., Калініченко О.П. Математичні методи оптимізації транспортних процесів: навчальний посібник. – Харків: Видавництво ХНАДУ, 2008. – 204 с.
9. Dewi D.R.S., Hermanto Y.B., Tait E., Sianto M.E. The product– service system supply chain capabilities and their impact on sustainability performance: a dynamic capabilities approach, Sustainability, 2023, № 15, 1148
10. Sładkowski A., Utegenova A., Kolga A. D., Gavrishev S. E., Stolpovskikh I. Taran I. Improving the efficiency of using dump trucks under conditions of career at open mining works. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, 2019, №2. P. 36–42.
11. Павленко О.В., Музильов Д.О., Медведєв Є.П. Модель функціонування логістики для постачання спеціалізованих транспортних засобів в контейнерах із підприємств

Північної Америки в Україну. *Комунальне господарство міст*, Т. 1, Вип. 182, 2024, С. 248-253.

12. Muzylyov, D., Shramenko, N.: Mathematical Model of Reverse Loading Advisability for Trucks Considering Idle Times. In: Karabegović I. (eds) New Technologies, Development and Application III. NT 2020. *Lecture Notes in Networks and Systems*, vol 128. Springer, Cham, 612 620 (2020).

13. Muzylyov D. Medvediev I. Pavlenko O. Risk factor assessment in agricultural supply chain by fuzzy logic. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science* 2024, Vol. 1376 (1), 012038.

14. Shramenko N., Muzylyov D., Shramenko V. Rationalization of Grain Cargoes Transshipment in Containers at Port Terminals: Technology Analysis and Mathematical Formalization. *Lecture Notes in Mechanical Engineering*. Springer, Cham. 2021. P. 96-105.

15. Medvediev I., Muzylyov D., Montewka, J. A model for agribusiness supply chain risk management using fuzzy logic. Case study: Grain route from Ukraine to Poland. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, Vol. 190, 2024. P. 103691.

16. Павленко О.В., Великодний Д.О. Формування раціональної схеми обслуговування замовлень на доставку вантажів транспортно-експедиторським підприємством. *Комунальне господарство міст*. 2020. № 154 (1). С. 223-230.

17. Pavlenko O., Muzylyov D., Trojanowska J., Ivanov V. Rational Logistics of Engineering Products to the European Union. *International Conference on Intelligent Systems in Production Engineering and Maintenance*. Springer. 2023. P. 25-38.

18. Panchenko S.V., Kagramanyan A.O., Blindyuk V.S., Lavrukhin O.V., Kotenko A.M., Shilaev P.S., Shevchenko V.I. Freight transportation. Management of cargo and commercial work, UkrDUZT, 2016, 462 p.

УДК 656.07

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДОСТАВКИ ЗАПАСНИХ ЧАСТИН ПО ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНИМ ЦЕНТРОМ

Здоб. Профатило Д.В.
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
ttpov@ukr.net

Сучасні умови функціонування ринку вантажних автомобілів в Україні характеризуються динамічним розвитком транспортно-логістичного сектора, зростанням інтенсивності автомобільних перевезень та збільшенням кількості підприємств-учасників ланцюгів постачання. На цьому фоні особливої значущості набуває питання своєчасного та надійного забезпечення транспортних засобів запасними частинами, оскільки працездатність вантажного автопарку безпосередньо впливає на сталість виробничих процесів, безперервність поставок і конкурентоспроможність компаній. В умовах нестабільності зовнішнього середовища, інфраструктурних обмежень та зростання логістичних витрат організація ефективної доставки запасних частин є важливим чинником, що визначає якість роботи транспортно-логістичних центрів і транспортних підприємств загалом.

На ринку автозапчастин та комплектуючих для вантажних автомобілів спостерігається тенденція до зростання попиту, пов’язана як зі збільшенням кількості логістичних операторів, так і з інтенсивнішою експлуатацією транспорту у сферах дистрибуції, e-commerce, сільського господарства, будівництва та промислових перевезень. Водночас більшість компаній стикається з проблемами затримок у постачанні, нераціональним використанням складських запасів, недостатньою швидкістю реагування на запити клієнтів, а також із труднощами оптимізації маршрутів та координації дистрибуційних потоків. Ситуацію ускладнюють регіональні диспропорції розташування постачальницьких хабів, неоднорідність транспортної інфраструктури та підвищені вимоги до своєчасності забезпечення запчастинами, оскільки простої вантажних автомобілів спричиняють значні економічні втрати [1, 2].